81

OKTAY RİFAT ŞİİRLER

Oktay Rifat

Şiirler

bilgi yayınevi

BİLGİ YAYINLARI 81
ŞİİR DİZİSİ 5

Birinci Basım
Aralık 1969

BİLGİ YAYINEVİ
Sakarya Caddesi 8
Tell. 17 74 30 - 12 50 67
Yenişehir, Ankara

OKTAY RİFAT

ŞİİRLER

BİLGİ YAYINEVİ

Kapak Düzeni Ozan SAĞDIÇ

Oktay Rifat'ın öteki şiir kitapları

Yeditepe yayınları

Karga ile tilki (Tükenmiştir.)
Aşağı yukarı (Tükenmiştir.)
Yaşayıp ölmek aşk ve avarelik üstüne şiirler
Perçemli sokak (Tükenmiştir.)
Aşık merdiveni

Çan yayınları

İkilik (Karga ile tilki, Aşağı yukarı)
Latin ozanlarından çeviriler
Yunan antologyası

De yayınları

Elleri var özgürlüğün

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA, 1969

İÇİNDEKİLER

Az gelişmiş 9

Eski Güneş

Sonbaharda buluşma 13
Sonbaharda ayrılma 14
Sen ve başkaları 15
Nisan başı kır kahvesinde 16
Bakmakla bakmamak 17
Yağmurdan sonra 18
İkimiz 19
Tutulma 20
Seninle sensiz 21
Güller 22

Rüzgârlı

Gün usulca 25
Güneşler aylar 26
Gündüze geceye özlem 27
Başka biri 28
Şemsiye 29
Ayla gezinti 30
Kedili gece 31
Gün doğuyor 32
Elma 33
Şiir için 34
Gelen 35
İsli alınyazımız 36
Geceler 37
Bol giysiler 38
Kuş gibi 39

Dönen . 40
Bayraklarımı çektim 41
Buğday 43
Değilim 44
Dut 45
Sokakta 46
Kuş 47
Kırlangıç . 48
Kimi gün . 49
Eski güneş 50
Tenteli araba 51
Ekmek 52
Gözlerinin yamacında 53
İlk bulut 54
Kuşlar havalandı 55
Ufalmak 56
Suda güneş 57
Eski mühürler 58
Beni bekliyor 59
Bir yarımı 60
Yağmurlar 61
Bu kentte . 62
Cambaz 64
At kız ve martı . 65
Çocuk . 66
Kurtlar 67
Çok eski bir resim 68
Uzanılmaz bir çizgide 69
Beni çeker 70
Sofra 72
Ağzımın tadı 73
Türkü . 74
Aynaya bakarken 75
Ağıt 76
Uysal bir köpek 77
Büyük zaman 78
Yarış . 80
Bir ışık uzaklarda 81
Yüzler . 82
Yolcu 83
Ziller davullar 84

Gece gündüz 85
Eski şiirler 86
İki adam . 87
Gün doğdu mu . 88
Güvercin . 91
Mayıs girer 92
Ağaçla yüz yüze 94
Bin kılıkta 95
Düşürmem memesini 96
Atlı 97
Buraları 98
Yukarda 99
Sağanak . 100
Otların kokusu . . 101
Köylü ile kentli . 102
Araba . 103
Yarda . . 104
Rüzgârlı . 105
Ovaya doğru . 106
Yan yana başlarımız . 107
Emine . . 109

Az Gelişmiş

Metin Eloğlu'ya

Geri kalmak, bilimde, sanatta; yapraksız,
Çiçeksiz bahar gününde; acılı yıldız
Taşımak alında.

Geri kalmak, toprağın düşmesi sabanla;
Çeliği kâğıt gibi doğramak dururken,
Ütülmek zamana.

Geri kalmak, gömülü dinsel kovuklarda,
Eli böğründe, aç açına, sele karşı,
Ele güne karşı.

Geri kalmak, çakaldan korkar gibi korkmak
İnsandan, insanla kardeş olmak dururken,
Yılana sarılmak.

Geri kalmak, bilisiz, bilinçsiz ve bitli,
Sıkışmak yay gibi, karanlık cenderede:
Boşanmak o hızla!

Eski Güneş

I

Sonbaharda Buluşma

Bulut urbalar, toprak galoşlar giydim;
Sevdalıydım, deliydim; yapraklı yollar
Geçerek geliyordum sana. İstanbul
Mevsim sonu ihtiyarlıyor; o sarı
Kuş ötüyordu bir yerde, hiçbir yerde.
Sofada minderlere oturuyorduk;
Eski güneşe doğru oturuyorduk;
Bizdik pencerede, bizdik gelen geçen;
Bizdik akşamla çıtırdayan ve susan;
Susmak rüzgâr çığlığı gibiydi bende;
Konuştukça bir yaprak dökümü sende.

II

Sonbaharda Ayrılma

Camlarda birdenbire başlıyordun,
Camlarda bitiyordun birdenbire.
Ayrılığa dönerken etekle baş
Dalların arasında birdenbire,
Sonbaharın bu en kanlı yemişi,
Yokluğun düşüyordu ellerime.
Artık burnumda göz pınarlarının
Kokusu, sıkıntılı ve bulutlu,
Yağmurun inmesini bekleyerek,
Boşluğunda bakınıyordum, ürkek.
Naspoli ağacı var ya, o senin.
On bir vapuru geçiyor, o senin.
Senin ne varsa bir kez sana değen,
Eski sokak, gökyüzü ve fesliğen.

III

Sen ve Başkaları

Bir sen yürürsün sokakta, yürürken;
Otursun koltuğa, oturunca.
Su, bir senin bardağında en çok su.
Bir senin kolların bileziklidir.
Bir senin ağzın dudaklı ve sıcak.
Bir sen memelisin, ince bellisin.

Başkaları gitmiş olur, gidince;
Bir sen yakınsın uzakta kalınca.

IV

Nisan Başı Kır Kahvesinde

Sevgimin arkasına gizleniyorum,
Sana bakıyorum usulca. Rüzgârın
Yapraklarıyla oynadığı bir kitap
Yüzün; denizi veriyor ilk satırda,
Altını mavi tebeşirle çizdiğin.

Küçük sihirbazım, mıknatısım benim!
Dolanıyor çevremizde uyduların;
Masamıza getiriyorsun güneşi,
Toprağı ve suyu. «Olsun!» dedin, oldu:
Telgıraf telleri, bir kuş, topal kedi.

Bense havaya çıkar çıkmaz dağılan,
Kazı çanakları gibiyim, gereksiz
Ve suçlu, yeni bir günün yamacında.
Sevgimin arkasına gizleniyorum;
İçim dışım, kımıl kımıl hiyeroglif!

V

Bakmakla Bakmamak

Yüzüne bakmadığım zaman,
Başka gözüm var seni gören.

VI

Yağmurdan Sonra

Bir şeyler geziniyor oramda, tembel
Ve keyifli. Sen misin? Güneş mi yoksa?
Yoksa o mu, şu mavi mi engindeki!
İnsanı, kedisi, martısı, balığı,
Deniziyle İstanbul olup savrulan
Nisan mı yoksa!
Böyledir ilkbaharın
Rüzgârları; bulut geçer, yağmur diner,
Yansır ışık ıslak yaprağın üstünde.

VII

İkimiz

Türlü aşkla hohladım, sildim
Pırıl pırıl ettim gecemde
Seni, bakır güğümler gibi;
Güneşler, denizler vuruyor
Göğsüne, bulutlar geçiyor
Alnından şimdi.

VIII

Tutulma

Başımı çeviriyorum, çözülüyor;
Dönüyorum, sarılıyor; bir yumak mı
Var gizlediğin, Ay mı, Güneş mi yoksa!
Gölgen düşüyor araya, neye baksam,
İsli camlar arkasında, tutuluyor!

IX

Seninle Sensiz

Sen gelince bir mutluluk ülkesiyim,
Cıvıl cıvıl;
Az gelişmiş toplum gibi, sen gidince,
Boynum bükük.

X

Güller

Sen mi o gülleri takındın, Güzel,
Yoksa o güller mi seni takındı!

RÜZGÂRLI

Gün Usulca

Gün usulca karardı pencerede,
Gece oldu. Lambaya bakıyordum
Camda, yalnızlığı gördüm derinde.
Baktım ki başı boş bir sokak, mutsuz,
Taş kesilmiş yüzümde, ellerimde.

Vay benim almyazım, ıssızlığım!

Güneşler Aylar

Güneşler, aylar türettim, aşklar doğurdum.
Kırk yerimden kopuk, kırk yerimden yamalı,
Savruldum, özlemlere düştüm yaprak gibi.
Altımda martılar ve deniz, altımda gök,
Altımda ip, ha koptu ha kopacak, çürük.
Kadınlar, sokaklar, cenaze alayları
Yağdı üstüme döşeklerde, çırılçıplak.
Sevişir gibi havalar, güzel havalar!
Bulutlara baktım kaykılıp iskemlede.

Boş, boş! Sevgiler ucuz, kitaplar nafile!
Yel aldı hepsini harmanda birer birer.

Gündüze Geceye Özlem

Gitmez bu böyle, bu böyle yürümez! Bir gün
Durulur bu çalkantı, doğarsın güneşe.
Bakarsın gökyüzü eski bir resim gibi
Pencerede yeniden ve kitap masada,
Tasaların, kaygıların yunmuş, arınmış,
Peşkirin, çarşafın, gömleğin yanı sıra
Uçuşuyor çırpına çırpına rüzgârda.
Nerdesin alın teriyle gülen aydınlık,
Nerdesin güzel kokularla dolu gece!

Başka Biri

Ölü bir kente sürülmüş, tutuk.
Sinsi bir sokakta tek başına.
Sorumsuz bir denizde gülümser.
Bencil renklerden uzak, benekli.
Külü eşildi mi ışıl ışıl.
Her türlü sevgide yaprak veren.
Dağıtmadan, bölüşmeden yana.
Özgürlükten, yoksullardan yana.
Başka biri durmadan ve kendi.

Şemsiye

Şemsiyemin altında yürüyordum.
Yağmur bardaklardan boşanıyordu.
İki yanımdan seller akıyordu.
Aklımda aydınlık, güneşli günler,
Umutlar, özlemler, aşklar, denizler,
Yürüyordum şemsiyemin altında.
Mavi bir gök şemsiyemin altında.

Ayla Gezinti

Ağaçlar ki atlar gibi ayak üstü
Uyurlar, başlarında düş torbaları,
Dalgın, el ele geçiyorduk uykulu
Ağaçları. Bulutları geçiyorduk,
O yerde ben gökte, el ele, göz göze,
Ağır ağır kayıp giden bulutları.
Döküyordu akçıl, gümrah saçlarını
Denize, o yerde ben gökte, el ele;
İçiyordum yıldızlı, gecesel sütü
Dudaktan, omuzdan, en yüksek memeden.

Kedili Gece

Gece on ikide bahçeye çıktım;
Kedi de arkamdan bahçeye çıktı.
Deniz çarşaf gibiydi, anlatılmaz,
Yıldızlar kedinin gözleri gibi.
Kara dut oracıkta duruyordu,
Gölgesiz, ürkek, hemen oracıkta;
Kedi üstünden bana bakıyordu.
Sizleri düşündüm, acımsı, buruk.
Kuşlar öttü, vapurlar düdük çaldı.
Yoksa bana mı öyle geldi!

Gün Doğuyor

Bir karga ölüsü gibi kanadından
Dallara takılmış, dönüyor değirmen.
İniyor kınalı koyunlar sürüsü,
İniyor gün ışığı dağdan ovaya.

Ve dağların doruğunda Güneş-Çoban!

Elma

Ben bu kentin tâ uzaktan görüneni,
Dile düşmüşü, hesapsız kitapsızı,
Eski bir resimde yaşıyorum, silik.
Ağ gibi gerdim günümü pencereye,
Kadınlar, çocuklar, topal dilenciler,
Saksağanlar, köpekler, tekir kediler,
Biraz ağaç, biraz ışık, biraz yosun,
Bakarsın düşü düşüverir içine.
Bakarsın kapı çalınır biri gelir,
Elimdeki elmayı yer!

Şiir İçin

Yıldızlar köye inince kurtlar gibi,
Ağılına koydum davarı, ineği.
Bugün bir buğday tanesi, yarın bir kuş
Kanadı, irk beni en kutsal sabırla,
Künyem, kafa kâğıdım, kaburgam dölü!
Gülüşünün otlarını biçtiğimsin,
Otların gülüşüne yavrula beni!

Gelen

Kasabayla geliyordu ansızın, serçe
Parmağında bir köy, cebinde birkaç yıldız.
Kedimsi vavlar sarkıyordu heybesinden,
Lamelifler, tesbihler, acı zerdaliler.
Elleri gıcırdıyordu kağnılar gibi,
Ayakları ilk gecede, bitleri kansız.
Orda, azılı uykulara zincirlenmiş
Susuz tarla ve kandil gibi tüten öküz;
Burda, sinek bulutları, yırtık anılar,
Kırık lokum tabakları, oynak türküler;
İri lokmalarla şişiyordu avurdu.
Eski bir çağ kalıntısında yalın ayak,
Kılsız, yaşlı keçisiyle burun buruna,
Düşünmüyor, çiğniyordu. Sevilse güler,
Budansa yaprakla donanır baştan başa,
Taransa denizleri örter, saçları gür.
Turna avlıyordum elimle, sıkıntıdan.
Sarı üçgeninden sökmek için yüzünü,
Kerpiçleri devirdim en zorlu depremle.
Çarpık, isli duvarları çıktı karşıma,
Güneşte çömeldiğimiz, işediğimiz,
Resim aldırdığımız, dizilip önüne.

İsli Alınyazımız

İsli alınyazımızı okuruz, kanlı
Çıranın ışığında. Yalazın baltası
İkiye bölerken yüzümüzü, bir kuşku
Devirir çarpık duvarları üstümüze.
Döşeğin sülükleri bekler gecemizi.

Güneş karaya çalar ovamızda. Yıldız,
Kervan kırar, bel büker. Koca toprak susuz!
İki kavak sallanır orda, mapusane
Kapısında. Yeşil çayır oynarız bozda,
Ulu ağaç gözleriz çorak uykumuzda.

Bütün umudumuz masaldadır ve tuzda.
Un yok ki yoğursun ince bilekli kızlar!
Yalın testi, çıplak zeytin, kuru bazlama.
Tanyeri değirmeni kızarır usulca,
Yağar gökten damlara buğday, çavdar, arpa.

Kara kent, kara don! Al giyen beri gelsin!
Beri gelsin avcıların vurduğu geyik!
Beri gelsin yoksula büyüyen Köroğlu,
İnci ağlayan sultan kızı kitaplarda!
Bak Güneş, mavi gözlerinle bize doğru!

Geceler

Bağladı geceler yeniden yolumuzu,
Hasret koma, aydınlığa çıkar bizi!
Şarap rengi denizleri anlat bize,
Deniz gibi ovaları anlat bize,
Boşansın gürül gürül kentin üstüne,
Gözlere söylediğin ışık destanı,
Güneş Baba, gökyüzünün Homeros'u!

Bol Giysiler

Daracık kovuklardan engin boşluklara
Uzanıyorduk. Büyük adam giysileri
Gibi boldu çocukların üstüne ışık.
Devlere göre eldivenleri gecenin,
Baş küçük, evren şapkası tüylü, kocaman.

Çaresiz soyunuyorduk. Yırtık urbalar
Bir yana, kuşkulu insan eti bir yana.
Artarak çıkıyorduk doğal merdiveni.
İnsancıl bir güneş doğuyordu, karanlık
Dağların ardından, bize göre tıpatıp.

Kuş Gibi

Kuş gibi uçarım üstünüzde.
Dal gibi uzarım size doğru.
Size gelir gider ırmaklarım.

Ağaç gibi yuvarlar başımı,
Dağdan ovanıza çobanlarım.

Baltasınız, kesersiniz beni.
Ocaklarda yakarsınız beni.
Tüter bacanızda dumanlarım.

Dönen

Dönen, sizsiniz eksenimde, dünya değil.
Bir yüzüm gündüzünüz, bir yüzüm geceniz.

Bayraklarımı Çektim

Bütün bayraklarımı çektim gönderlere,
Kanımın sıcak rengine boyadım kenti.
Taşlar döşedim öfkelere giden yola,
Elimin tersiyle düzledim kuleleri.
Sevgiyi dörde böldüm, doğu, batı, kuzey,
Güney, sıçraman için bir uçtan bir uca,

İlk çekirgem, kilidime göre anahtar.

Bahar güneşi gibi taze, tomurcuklu,
Dalında sevincimi taşıyan umutlar.
Ayrı bir aydınlık aydınlığın içinde,
Başka bir çekirdek yemişlerin içinde.
Boşanın musluklarım, yağın yağmurlarım
Eskinin, karanlığın, korkunun üstüne!

Dağdan ovaya inen sellere merhaba!

Ben ortada duruyorum, günler, geceler,
Sokaklar, evler akıyor iki yanımdan.
Sivriyim, paslanmaz bir demirden ve gökten.
Topaç gibi çeviriyorum mevsimleri.
Bir fiskede devirdim, sildim yalnızlığı,
Kendi sütümle büyüyorum ölmezliğe.

Toprakta otlar, ağaçlar, ıslak yarınlar.

Buğday

Uzak geldim, uzağa gidiyorum.
Ak bir çizgi ardımda, değirmende
Övüttüğüm güzel buğdayın izi.

Değilim

Değilim, yabancı değilim! Bir yüzük
Gibi geçiyorum kentin parmağına.
Yerde taş, havada bulut, eriyorum
Akşamın dilinde. Eski bir rıhtımdan
Ayna tutuyorum ölmüş vapurlara.
Ellerimde ve yüzümde uçuşuyor,
Göksel kovanından boşanan yıldızlar.

Dut

Binsem dalına da sallasam ağacı,
Yıldızların dökülüverecek, Gece!

Sokakta

Kedi gözü gibi incelmiş sokakta,
Omuzumda kaygan urganı yağmurun,
Eski bir ölü çekiyorum yedekte.

Görüntümün ekseninde dönüyorum,
Bir kapı açıyorum kendime benzer.
Bir gözüm uyudu, bir gözüm ayakta.

Gece akrep gibi iniyor duvardan.

Kuş

Eski bir aynada çoğalıyordum. Birken
On, onken yirmi; büyüyor kalabalığım.
Fırıncı, demirci, sabuncu, meyhaneci;
Deniz ben, sokak ben, ağaç ben, yalnızlık ben.
Kendimi içiyordum bardaktan, kendimi
Dişliyorum elmada. Yat kalk, uyu uyan,
Çevreye serptiğim benler içinde ben.
Sonra gün battı, morardı dağların ardı.
Bir kuş öttü ovada, başka bir hamurdan,
Aynamızda ay ışığı gibi yansıyan.

Kırlangıç

Ağaç yeşilinden deniz mavisine
Kırlangıç atlıyorum. Ayak ucumda
Bulut, balık baş ucumda.

Kimi Gün

Kimi gün alıp başını gidiyordu.
Su gibi çekiliyordu. Testiler boş.
Dokunsan yaprağını dökecek ağaç.
Koltuk oturmak için değil, bu fincan
Çirkin, bu çay tatsız, bu ekmek zehirli.
Ölü kuşlara benziyor kelimeler.
Kimi gün durup dururken sönüyordu
Artık el yordamıyle...

Eski Güneş

Burnumla ayırdım tüyünü dalganın,
Midyenin içi gibi aldım ağzıma;
Bulutların kokusu doldu genzime.
Bir salkım üzüm gibi ezdim, dişledim,
Tükürdüm aydınlığı. Kanım dışımda
Akıyor, kanımda yüzüyorum. Deniz
İçimde. İçimde dirilen martılar,
İçimde eski güneş çığlık çığlığa.

Tenteli Araba

Yorgun atlarıyla tenteneli araba
Nasıl yolculuksa uzakta ve güneş
Nasıl yazsa, gölgeyse ağaçlı yolda,
Yaprak bağımsız, gök kendi ovasında
Nasıl büyükse, sonsuzluksa ve eller,
Dizimizde uyuyan yaşlı kediler
Gibi nasıl seğirirse anılarla,
Öylece esrik, yitmeli aydınlıkta;
Sonra duman gibi, rüzgâr gibi, sonra
Bir ses gibi geçmiş ve yaşanmış, ölüm
Dışı taşlara basmalı.

Ekmek

Masa başı, düşüncenin harman
Edildiği yer. Güçlü bir rüzgâr
Esse, ayrılsa tohum samandan,
Özgür sofrada kardeşçe yenen
Ekmek için, ekmeklere doğru.

Gözlerinin Yamacında

Gözlerinin yamacında küçük kuşlar
Uçar, ince darıyı toplamak için.

Gözlerinin içinde kum taneleri,
Anıların getirdiği gide gele.

Dağlara yaslanan bulut, dişisinin
Yanında aslan gibi uzandım yere;
İki meme açısından bakıyorum
Gökyüzüne, ağaçlara ve zamana.

Kalçanın testisi denizle doluyken
Duymak güneş sonsuzluğunu etinin!

İlk Bulut

İlk bulut, usul usul, süzüldü geceden,
Güneş gibi vurdu gölgesi soframıza.
Az önce maviydi gök, ne çabuk kızardı,
Bu kanlı inciri kim koydu soframıza!
Unulmaz sevdaların yalazı kavurdu
Yüzümüzü, bir esinti çıktı ansızın,
Döküldü güller yaprak yaprak soframıza.
Bir bizim lâmbamız yanıyor sabaha dek,
Diz dize dostluğu getirdik soframıza.

Kuşlar Havalandı

İki yana ayırdım bulutlarını,
Havalandı kuşlar sürüyle. Uçtular,
Kırmızı gözlerinde hoyrat ışıltı,
Yumuk pençelerinde saydam solucan,
Yalnızlığın gökle bitiştiği yere.
Bilirim onları, balıkçıl ya martı,
Çillerini yerler güneşin, emerler
Bütün mavisini balığın kanından,
Daldırıp yüreğine gagalarını.

Engine doğru sürdüm bulutlarını,
Ağustos, bir yanardağ gibi yükseldi
Denizden. Sıcak taşlara bastım, ölü
Kilise kalıntısında. Duvar dibi,
Adam boyu devedikeni, ısırgan.
Yaz, ıslak dişlerinde aydınlık bıçak,
Korsan gibi peşimizde, gece uzak!
Uzandım omuzlarının kumsalına,
Duydum çağıltısını suyun, çakılın.

Ufalmak

Ufaldın, ufaldın, ufaldın karanlıkta,
Zavallı ozanım, ateşböceğim benim!

Suda Güneş

Suda güneş ışımaya başladı mı,
Suyun yüreği çarpmaya başladı mı,
Bir aşk mektubu gibi gelir, kırlangıç,
    Uzaktaki sevgiliden,
Bir elinde çiçeklenmiş badem dalı,
    Bir elinde çayır çimen.

Eski Mühürler

Eski mühürleri okumak bizimkisi,
Ardıç kuşlarını vurmak aslanlı yolda,
Eş biçimli sazlarla ördüğüm hasırda,
Kapıları kilitli aynalara karşı,
Yatmak totemlerle ve ardımda yaralı
Ren geyiği, sabah, ölümü çeyrek geçe,
Etobur kuş, telâşsız, dönerken havada,
Gemi ve beygir leşlerimiz, arabalar,
Virgüllerin savuran yağmuru altında
Dökülmek yollara, yürümek düşe kalka,
Yaprağa, yosuna, yıldıza baka baka.
Bir ateş bütün gün, bir duman bütün gece!

Eski mühürleri okumak bizimkisi,
Ardıç kuşlarını avlamak ve böylece...

Beni Bekliyor

Deniz beni bekliyor. Yavuklum, sokaklar
Beni bekliyor. Ben adımı kazıyorum
Yaz gölünde geyik gibi yüzen ağaca.
Bir çıngıraktı çaldı ve sustu yıldızım,
Düşlerin çakılında delindi kunduram,
Uygunsuz çayırlara uzandım sırt üstü.
Toplanın başıma keçi sakallı cinler,
Kutuların içindeki beni bekliyor.
Arkası dönük biri var, beni bekliyor.

Her yaprak karıncadır, üşer gök ovaya,
Başlar başlamaz kanlı çavdarın harmanı
Ve bulut bir atmaca, konar çitlenbikli
Kuyunun çıkrığına, kabarır kuluçka.
Yuvarlar zamanı gelip gittikçe dalga.
Yorgun taşlara kokusu vurur, sıcacık,
Akşam akşam fırınlarda pişen güneşin.
Örer kadınlar uzun şişlerle, eşikte,
Yarasanın yarım bıraktığı dokuyu.

Çabuk tutun elinizi kadınlar, çabuk,
Mavi kısrak sağrısına beni bekliyor!

Bir Yarımı

Bir yarımı öbür yarıma kaparım,
Yatarım susmuş çalgı gibi kutuma.
Bir elim düşlerin yastığı altında,
Bir elim avucunda eski günlerin.
Apış aramda özlemin bulutları,
Şimşeklerim, ağaçlarım, ovalarım.
Uğultularla açılır demir kapı,
Ölürüm mavimsi uykuyla dirilmek
İçin, güvercinler uçuşan Zaman'a.

Yağmurlar

Sonra yağmurlar başladı, gitti cambazlar,
Silindi çadırların yazısı ovadan.
Portakal rengi oğlan, mavi memeli kız,
N'oldu onlara! Nasıl da böyle bittiler!
Bir gülümseme kaldı duvarlarda yazdan,
Ölü resimlerle savruldular sokakta.
Yürümekten çok uçmaya yakın, güneşle
Açıktı elleri. Mahzun ve düşünceli,
Hafif bir yaşama doğru ittiler bizi.
Onlar ölçülü ve usta, biz dalgın, savruk,
Düşleriyle geride. Artık ne varsa boş,
Ne varsa kirli, cıvık! Bir düşman ordusu
Gibi geçiyor üstümüzden, saçlarından
Sürüyerek göçmen kuşları, yuvarlak, mor,
Deniz gibi hoyrat, dağlar gibi görkemli
Bulutlarıyla gök ve yağmurlar başladı.

Bu Kentte

Biz yazdık bu kenti böyle dolambaçlı,
Sonunda yine biz yırttık, buruşturduk.
Benimdir şu düzlük, şu gökdelen. Vurur
Kılıcımın gölgesi dağdan ovaya
Ve kır atım kişnedi mi avlunuzda
Düşer elinizden makasla ustura.
Ben yiğit, ben ödlek, ben zengin ve yoksul,
Altınlarımı ararım akşam üstü,
Sıcak taşların üstünde yüzükoyun.

Bunların hepsi benimdir: adamlarım.
Kiminin omzunda şaşmaz av tüfeği,
Kiminin elinde terazi ve dirhem,
Kimi rüzgâra kapılmış, içe dönük,
Zehirli yıldızlarına dalar suda.
Benim gözüm güllerde, beyaz güllerde!
Bir lâstiği gererim sonuna kadar,
Gevşek bir vidayı sıkarım usulca,
İşlerken sofanızda Yaldızlı Saat.

Gökyüzü yolları geçer üstümüzden,
Mavi kalemle çizilmiş gibi rahat.
Onda mavi, bizde kuruntu ve tasa,
Düğmeler, ilikler, yosunlu duvarlar,
Avuç içi köylerimi bölen çitler!
Bir balık çavalyesi inceliğinde,
Her gün, bir çayır kuşu ölür bu kentte,
Nohut kokar, ekşir makarna, ekmek taş!
Bir denize yuvarlarız nemiz varsa.

Cambaz

Sen eşikte, kedi ağaçta, bulut
Damda; gök, yarısı yeşil, yarısı
Sarı, iner denize, başlar oyun.
Hayvanlarım çıkar önce, üstü fil,
Altı kurt; değişir: balıkla geyik.
Kısarım gündüzümü; bir yarım ay,
Bir yıldız çadırı geceye dönük.
Sallanırım son ışık trapezinde,
Bir doğu, bir batı: Korkunç Perende.
Büyü gecem büyü, büyü gittikçe,
Gittikçe daha yoğun.

At Kız ve Martı

Bir bisiklet dönerdi bacak arasında
Atın, bir ağaç, bir ev ve deniz,
Susardı en büyük aydınlığı, kişnemez.
Kız, başında bütün boncukları,
Yüzdürdüğüm kayıklara arkası dönük,
Çekilir kulesine erkenden,
Gülerdi körlerin aynasına, oynamaz.
Güneş maviye boyar duvarı,
Martı tüylerini yalardı ve bağırır:
Ötelerin dilsizleri bunlar!

Çocuk

İhtiyarın yanındaki çocuk
Oyuncak bir güneşe benziyor.
Anasına uzayan dağlarda,
İnsanla balık arası, kaygan
Bulutların içine düşünce,
Kolundan yakalamış sıkıca
Sarı boncuk gözlü ayısını.

Kurtlar

Açar kollarını çividen çiviye,
Güneş, mavi boncuk gibi suda erir.
Bir duman çivit rengi ve çıplak kurtlar,
Açıkça kaybolduğu yerde ölünün,
Kanlı gözleriyle bakarlar geriye.

Çok Eski Bir Resim

Çok eski bir resim gibi saklarım
Kendimi ve çıkarır, akşamları,
Seyrederim el etek çekilince.
Burnum, ağzım, dişlerim ve ellerim,
İncik boncuk, işlemeli bohçadan
Açılır sessizliğe aynadaki.

Aşınmış sevgilerin balkonunda,
O ilk öpüşlerin uçuk mendili,
Yağmurundan gizler de gözlerimi,
Zil çalar okuldan çıkar çocuklar,
Yonu ya da mumya, döker yeniden,
Döker beni ölmezlik kalıbına.

Uzanılmaz Bir Çizgide

Uzanılmaz bir çizgide yaşamla ıslak,
Aşkla çürüyen, öldüren ve öldürülen
Otların kekremsi tuzunu dişliyorum:
Yol çoraksa, ardı boşsa ve ergeç toprak
Bir karanlık içinse, neden bunca sıcak!
Bulutlar geçiyor, çığlık çığlığa, üstten,
Denizle gök çiftleşiyor homurdanarak.

Beni Çeker

Beni çeker büyütürdü, büyürken ağaç,
Zaman dışı bir zamanda; insancıl filiz
Damların kırmızısına doğru uzanır,
Uzaktaki evdedir saksıda, masada
Sarısınca esrarlı bir limon ve camda
Yapraklarımızı dökerdik mevsim boyu.

Kuş beni uzatarak uçardı havada,
Alışmadığım açılara doğru iter,
Dalga yayvan ve dişli, gökler incelirdi.
Şimdilik bunlar işte, boğumlu üç beş dal,
Bulut biraz, başıboş uzay, duru mavi,
Vazgeçilmeyen kolayca, üşüdüğümüz.

İnsanlar, insanlar, ah, kadınlı erkekli!
Onlara karşı durdum, benzer ve benzemez
Arasında, babamın ve dedemin yüzü
Gündelik maskemin altında, hoyratlığın
Yüzü sonra, sonra iğrenç, sonra kuşkulu,
Sonra korkak ve boş binlerce karanlık yüz!

Anlamak için aynalara koşmak neye!
Ellerle yetinmeli. Yoklamak taşları,
Dudakla sürtünmek, gözle bulmak rahatça.
İbriği açıp bakıyorum: çay mı, ben mi!
Benimle ilgisiz ve bensiz aydınlığın
Sesini duyuyorum, yakın, daha yakın.

Sofra

Gecenin yamacına kurdum soframı.
Sol yanımda ay doğdu, gün battı
Sağ yanımda. Açtı göksel tavus kuşu
Yıldız tüneğinde kuyruğunu
Ve bir ışık vurdu şişeme gül rengi.
Esridim içtikçe yudum yudum:
Yaşanmamış Zaman, giyilmemiş urba
Gibi eskir kilitli kutuda.
Belli günlerimin önü ve ardı boş,
Mumun titreşimleri sayılı.

Ağzımın Tadı

Ağzımın tadı yoksa, hasta gibiysem,
Boğazımda düğümleniyorsa lokma,
Buluttan nem kapıyorsam, vara yoğa
Alınıyorsam, geçimsiz ve işkilli,
Yüzüm öfkeden karaya çalıyorsa,
Denize bile iştahsız bakıyorsam,
Hep bu boyu devrilesi bozuk düzen,
Bu darağacı suratlı toplum.

Türkü

Oyun ortağım, sevdiğim, yarıcım,
Bu işe elimiz bulandı bir kez,
Üzme kendini, aldırma, dolaş, gez!
Horozcuk otları açtı bahçede.
Çay süzgecim kırıksa gönlüm büyük,
Cebim delikse, boş ver, sevgimiz var.
Yaprak sapı gibi ince boyunlum,
Garip kuşun kanadında gelirim,
Bekle beni en yüce yükseltide!

Aynaya Bakarken

Aynada yüzüm ve ötesi: küçük ev,
Uzun arabalar, yazları taşıyan;
Sonra gündelik bir bahçede, incecik,
Çocukluğa benzer sazlar, sazlar, sazlar
İçinde bir kıpırtı, belki bir geyik,
Bir bıldırcın birdenbire havalanan.

Aynaya bakan kim, sen misin, ben miyim,
Yaşamakla yazdığın yazının, bölük
Pörçük karaltısı ardından?

Ağıt

Kopardılar dalından yemişi,
Çiğnediler nalçalı topukla;
Şimdi dağların ardı kan rengi,
Şimdi gözlerin kanlı ve susuz.
Tut beni gülüm, bu benim elim,
Kurudu gözlerimin sevinci.

Uysal Bir Köpek

Uysal bir köpek gibi uyukluyor ova,
Pusmuş ayaklarımın ucunda. Oysa ben,
Gündüz gece arası sallanan beşikte
Gidip gelen, koşan sonrasız bir aynada,
Bir bahçede düşünen ağacın altında,
Gecikmiş bir gemiyi bekleyen rıhtımda,
O kendi kendinin içinde garip konuk,
Korkumdan geçenlere benziyorum, yorgun,
Silik, sokaklardan geçenlerin içinde.
Şişeler boşalıyordu, çatlıyor küpler,
Yapraklarını değiştiriyordu çınar
Deri değiştiren sarı yılanlar gibi.
Çocuklarla oynayan köpek, bir var bir yok!
Bağlar bozuluyor, güller açıyor, güller
Dağılıyordu ufacık esen rüzgârda.
Rüzgâr bekliyordu yelken, yapraklanıyor,
Yırtılıyor boydan boya, şişmeden önce.
Yıldızlar bile dökülüyor gökyüzünden!
Bu karanlık, çalkantılı, engin denizde
Ufak bir adayı andırıyor ellerin,
Yabanıl kokularla esrik, gidilmeyen.
Tavan arasındaki çürümüş dolaplar,
Güzel günlerin yonuları, unutulmuş,
Körelmiş, bakmıyorlar artık aydınlığa.

Büyük Zaman

Nermin Menemencioğlu'ya

Büyük Zaman, ovaya çöken duman gibi
Yayılırdı odaya guguklu saatle;
Yaslanır bakardı, yazsa yeşiller, güzse
Sarılar içinde eriyen güzel vakte,
Itır saksıları dizili pencereden.

Doğmamış düşünce yosun gibi derinde;
Ele geçmeyeni bulurdu, diptekini
Ve ekşimsi tadıyla kamaşırken damak
Bilinmeyen özün, yuvarlardı ağzını,
Bilinmez çeşnide söylerdi bilineni.

Eksilir gibi yaşadıkça, hafif, taze,
Özlemlerle, anılarla öyle iç içe,
Bir türküye benzerdi uzaktan dinlenen.
Ne yer içer, ne zaman uyur! Gölgelerle
Kayar sofaya, yeri boş kalır minderde.

Sevgimizin tam ortasına düşen ada:
Ona doğru açılırdı bütün yelkenler,
Bütün tekneler onun rıhtımına bağlı.
Ölümdü, yaşamaktı, mutluluktu, türlü
Sorun onun rüzgârlarında savrulurdu.

Dolabında eski giysiler, işlemeli
Peşkirler, lavanta çiçeği keseleri,
El yazısını andıran seyrek dokular.
Sıcak yaz gecesi ışıldar küpesinde,
Vururdu ay ışığı gülüşü yüzüme.

Kurt oyar ince mızraklarıyla sarnıcı:
Toz ve süprüntü toprakla gök arasında.
Hani sedef ve sırça? Sedef ve sırça yok!
Geçer belinden bir kuşak gibi sıkıca,
Şimdi çorak ve küflü yolları Selvi'nin.

Yarış

Nasıl bir yarıştır bu, uzun, içe dönük,
Bir yaşam boyu sürer, gizli ya da açık.
Diziliriz hısım akraba, çoluk çocuk.
Yaklaşır akreple yelkovan. Zaman yürür
Ve kazanır, uyur yarık dudaklı Tavşan,
Düşsel kitaplarda yıldırım gibi koşan.

Bir Işık Uzaklarda

Bir sam yelidir o, ansızın esti mi
Yalnızlık kesilirim taş gibi.
Eski kulenin uğultusudur kanım.
Parlar bir çığlık gibi ovada
Başıboş kalan atım, şahinim ölür,
Kaçar uluyarak köpeklerim,
Yıldızım üşür gökte. Bir ışık yanar
Uzaklarda, geyikli odada,
Işıldar gümüşleri tüfeklerimin.
Ayvaz'ım orada, ben burada!

Yüzler

Onlar sahiden onlarmış gibi, benmişim
Gibi sahiden, varmışım gibi sahiden,
Boynuma sarılan, giren çıkan ve öpen.
Unuttum yüzlerini, bir yıldız oturttum
Boşluklarına, sanki bütün yıldızlarım
Ölü değilmiş, sahici yüzlermiş gibi.

Yolcu

Yolcuyu uğurladık. Sürekli
Bir yağmur, vıcık vıcıktı toprak.
Kimi orda, kimi burda, eş dost,
Akraba, dağılmışlar çayıra,
Çıplak yonulara benziyorlar
Canlı boşluklarıyla havada,
Resmin arabı gibi, tersine
Dönüşmüş akla kara, varla yok.

Kaçtık soluk soluğa, ölüler,
Ölüler bir yerde bitene dek.

Ziller Davullar

Sür atlarını, kuşat fillerinle
Zamanı, gelsin bulut kalyonları,
Konsun yaban ördekleriyle göle.
Ziller, davullar, güneşli bayraklar,
Çözülsün demir kapı öpüşlere,
Ötsün mavi horozları Mayıs'ın
Ve uçsun usulca aycıl güvercin,
Kulelerin üstünde döne döne.

Gece Gündüz

Lamba dibinde geceleri, dalyan
Ve ırıp direğinde gündüzleri,
Denize bakmaktan gözleri mavi.

Ulu ağaçlara baktım, dolaştım,
Düşündüm: nerde, nerde olabilir?
Yerde mi, gökte mi? Taşlar, arılar,
Otlar, gün ışığı, sustular bencil
Kokularıyla en büyük gizemi.
Eski ölülerin köyüne doğru,
Baştan söyledim eski şiirleri.

İki Adam

Nerden bu geliş! Yüzün gözün somun
Gibi şiş, üstün başın sırılsıklam.
Dışarda yaralı bir çakal gibi
Uluyan orman ve kudurmuş, oynak
Bulutların toprağa çivi gibi
Çaktığı yağmur. Gel otur lambamın
Aydınlığına, çek mangalı ısın!
İşte çorba, içine ekmek doğra,
Konuş, böl sessizliği, dura dura,
Serp sevginin buğdayını tarlama!
Açsın ilkyaz çiçeklerini ova!
Başıboş karanlığın ortasında,
Bir ışık ve yüzyüze iki adam.

Gün Doğdu mu

Damlarımız, gün doğdu mu, bir kez daha
Oturur taşına toprağına. Kavak,
İğde dizilir çay boyuna yeniden.
Ve türlü pestil, türlü pekmez, kuru dut,
Bezler, pazenler ve basmalarla yüklü
Dükkânların kepenkleri kalkar, bir bir.
Buz gibi etler kasapta: erkeç, dana.
Manavlarda ayva, armut, nar ve üzüm.
Sonra dışkımız, çirkefimiz, çöpümüz,
Gündelik akıntımız: irin ve lâğım.
Boyadık, kuş kafesi gibi bezedik
Kenti, mavi ve yeşil çaldık duvara.
Paşalar, sultan kızlar, yollu gemiler,
Kuyruklu yazılar altına oturduk.
Çayımız geldi ince belli bardakta.
Domino, pişti oynadık lokumuna.
Bu yıl bağlar yemiş vermedi, vermesin.
Bu yıl bebeler kızamıktan kırıldı,
Ne denir! Bu yıl yaktı bizi mavi küf.
Bekledik sessiz: gün ola harman ola.
Eridi kentin sokakları, eridi
Damlar, indi sıvalarımız duvarla.
Geçmişleri tırmandık bugüne doğru,

Yüce bir han gibiydi Zaman, dorukta,
Gerisinde durduk Zaman'ın. Baltamız,
Yabamızla; sabanımız, yamçımızla.
İsle büyür vakit, tezekle, dumanla.
Çapaklıysa gözlerimiz: karanlıktan.
Küflendik, kokmuş kavun gibi cıvıdık.
Çekiniriz adamlıktan, üstten baştan!
Bir ayıp apış aramızda! Yüzümüz
Ayıp! Kaşlarımız, kara gözlerimiz,
Meme başları, ince bilekler ayıp!
Ayıp toprağa düz basan kalın topuk!
Utandık burnun altında ağzımızdan.
Biz öğütmedik mi mısırı? Hamuru
Biz yoğurmadık mı? Saçta ekmek eden
Biz değil miyiz? Ekmek yemesi ayıp!
Buralar böyle işte: ayvalık, narlık.
Yoksullar var kapımızda, dul ve yetim.
Masallardan kalma hayvanlar, inekle
Manda. Kahvede at cambazları, koyun
Tüccarları, simsarlar; çarşıda döküm
Ve kilit ustaları, doğramacılar,
Bakırcılar, kutucular, terlikçiler;
Rençperler tarlalarda, kum gibi ırgat,

Ayın on dördü gibi karı, kız, avrat.
Onlar bizi, bizler onları görürüz
Düşte; dünyamızı ararız göklerde
Ve yerde, kızı, oğlanı mutlu kılan.
Bulan bulur, bulamayan yaya kalır;
Büker boynunu ya da ümüğe bıçak
Dayandı mı, bir deli boğa, bir kanlı
Eşkıya yol keser, adam vurur gayrı.
Koca öküzler çeker arabamızı.
Körpe gelinler pişirir aşımızı.
Sütümüz dağlarda sağılır, köpüklü.
Yaylaların otu kokar çorbamızda.
Ezgiler, uyumlu dizeler dinleriz
Akşamları, mor kilime bağdaş kurup.
Uyuruz tomur memeyi yastık edip,
Uyuruz göksel mavilerin altında.

Güvercin

Bir kedinin ağzından kurtulur
Gibidir, fırlarken saçakların
Altından; kanat çırpar ve uçar.
Bizse eski sapanla pusuda,
Dökülürken üstümüze tüy 'tüy,
Uçmanın ve konmanın sevinci,
Susarız yarı kuş, yarı avcı.
Işık tekerleri döner, yürür
Geceye otla ağaçla bahçe,
Güneş yalar kırmızı diliyle
Havada paçalı güvercini.

Mayıs Girer

Öyle horlanmış, öyle itilmişiz ki,
Sarkar bir yanımız, bir yanımız ezik.
Depremden çıkmış gibi, yangından çıkmış
Gibi. Âlet kutuları vardır hani,
Çekiç, üç beş vida, yamuk birkaç çivi,
Paslı tellerle arap saçma dönmüş,
Tortop, testereye sarılmıştır hepsi,
Çekip çıkarsanız bile işlemez ki!
Bodrumlarda yaşarsınız, örümcekli.
Patlak iskemleler, sobalar, sandıklar.
Bir gün olur açarsınız. Tek bacaklı,
Kolsuz bir bebek gülümser yüzünüze,
Komşunun biri vermiştir kızınıza.
Küçülmeler, boyun bükmeler, acılar,
Bohçaları kaldırdıkça, altındaki
Sarı böceklerle üşer içinize.
Bir tiren geçer, düdük çalarak, hızla,
Bir ahçı dükkânı gelir aklınıza.
Derken, tahta bir merdiven çıkarsınız.
İpte evin çamaşırları sallanır.
Yoğurtçu geçer sokaktan. Sevdiğiniz
Bir zamana dönersiniz, mayıs girer.
Pencereler ardına kadar açılır,

Silindikçe kaybolur havada camları.
Düşüncede arınmış, rahat ve uzun,
Güneşleri batmayan günlerdir onlar.
Bir kuş öter ağacında sizin için.
Alışveriş edersiniz, yürürsünüz,
Kayıklara, martılara bakarsınız.
İyisiniz. Bundan iyi olunmaz ki!

Ağaçla Yüz Yüze

Ağaçla yüz yüze durdum ve baktım
Karanlığa açılan pencereden:
Anlaşılmaz bir ırmak akıyordu,
Bin köşeli bir yıldız, parıl parıl,
Suda yüzüyordu ve bir dağ, ulu,
Tutuyor ötelere giden yolu.
Sesler duyabilirdiniz, belirsiz
Sesler, öteleri görünmüyordu.

Bin Kılıkta

Bin kılıkta dolaşır o, bin yüzle büyür,
Kuşla uçar gökte, akçıl bulutla geçer,
Başak tutar mayısla, öter bir avaza
Cırcır böcekleriyle güneşli ovada,
Bir makasla biçer de Zaman'ı, morumsu
Gündüzler, yeşilimsi akşamlar dikinir.
Denizden havaya, sevdadan düşlere dek
Açılmaz, kurcalanmaz ne varsa, içinde.
Surların taşlarında biten ot ve incir,
Rüzgârlı osmanlı çayırları ve şebboy,
Kırık yazıt, selvili çeşme, kiralık ev
Onun sultanlığında serpilir ve ölür.
Duman gibi sinsi, masal tilkisi kadar
Kurnaz, öylesine güzel ki akıl durur.

Düşürmem Memesini

Düşürmem memesini ağzımdan, gökyüzü
Emzirir beni, eksilmez güneşin balı
Küpümden. Karlı dağlardan eser rüzgârım.
Zaman, yenik ve durgun, uzar buyruğumda,
Haracını vermeden geçemez kapımdan.
Yalnızım, kendimle çok, öfkemle dalgalı,
Ölümle yüklü, yaşamla içli dışlıyım.
Bulutlar süt kardeşim, inerler kuzeyden
Güneye, gün batar, kızışır kanlı şölen.
Uzanırım diz boyu otlara sırt üstü,
Uzaktayım ben artık, ben artık ordayım.

Atlı

Bir atlı gibi kalkıyor uzaktan,
İki yanı ovalık, toprak yoldan,
Göreceğim geliyordu; geliyor
İlkyaz güneşinde, tozu dumana
Katarak ve sürüyerek ardında
Ağacı, mandırayı, köy evini.
Yaklaşıyor, yaklaşıyor, büyüyor,
Sana bağlı ve sana doğru özlem.

Buraları

Buraları rüzgâr, buraları yağmur,
Sol omzuna güneşi asmadan gelme!

Yukarda

Orda, meşeli dağın doruğunda,
Peıdeleri, mavi esen rüzgârda,
Bir yaylı gidiyordu, havalanmış,
Bulutların kekik koktuğu yolda.
Bizse burda, kamburunda derenin,
Kerpiç damların balçığı altında.

Sağanak

Tersine dönüyor zaman, geçmiş bir günü
Sürüklüyordu, gerisin geri, bulutlar.
Havalandı ansızın, bir ordan bir burdan,
Karga sürüleri gibi çığlık çığlığa,
Kuytulara tünemiş anılar. Boşandı
İliklerimden özlem, yağmurla kumsala.
Bir sıcaklık esti, ellerin bilmediği,
Maviler, maviler, gözlerin görmediği.
Güneş düştü. Gecem doğruldu bayraklarla.
Fısıkların ardından yükselen yarım ay
Vurdu pişmanlık damgasını göklerime,
Can dayanmaz bir keder yansıdı denize,
İnerken üstüme çığ gibi karabasan.

Otların Kokusu

Neleri düşünürüm böyle, kimleri
Düşünürüm ki kuş uçmaz, kervan geçmez
Bellerde sararan otların kokusu
Dolar genzime ve düşer avucuma,
Ölü, omuzumda gezdirdiğim yıldız.
Bir ben severim, bir de arılar sever,
Değirmi çiçekler açan o bitkiyi.
Kimi diktir, kimi yatkın, kimi eğri,
Sallanırlar yol boyunda, akşam üstü.
Mavi mintanlı oğlan denize iner.
— Bir kız var denizde, oğlan, saz benizli,
Ayna tutar enginden bizlere doğru.—
Ey benim usul usul geçen günlerim,
Uçan kırlangıcım havada, bulutum,
Bilemem kimler ve neler için böyle
Bükülür yaprağın sapı gibi boynum!

Köylü ile Kentli

Bakıyorum, oracıkta oturuyor.
Yaralı bir geyik yatmış gözlerine.
Kuşları var tellerinde, bulutları,
Badem ağaçları mayıs güneşinde.
Sallanan dallar koyuyor teraziye.
Bölüşmek istediği ekmek ve tuzlu
Peynir gibi heybesinde sevgisi de.
Bir kapı aralıyor, taş döşeli
Bahçelere, çardaklara doğru giden.
Üç incir kopardım dilimli kamışla,
Düştü kuyu başına çatladı: kanla,
Rüzgârla karışık cıgara ve kahve.
İnsan ovaları, dağları başlıyor.
Dumanlı keçi yolundan türküsünün
Art arda çıkıyoruz. Gökyüzü yakın.
Bir ot kokusu havada, ezildikçe.

Araba

Arkasında başak kokusundan
Yakamozlar bırakan araba
—Dağ gibi demet yüklü araba—
Cırcır böceklerinin türküsü
İçinden geçti gitti ovada.
Çocukluk kırlarımı düşündüm.
Elma şekeri gibiydi güneş,
Kala kaldı elimde, havada.

Yarda

Katırtırnaklarının orda,
Varsam üstüne, kanadından,
Tutuvereceğim bulutu.
Üstümüz gökyüzü, meşelik,
Altımız dağ boyu uçurum,
    Uzanamıyorum.

Rüzgârlı

Rüzgârlı imgelere kurdum çadırı,
Göklerimi yaşıyorum deli bozuk.
Dağ yollarından iniyorum denize.
Taşın yalnızlığı içindeyim, diri.
Sütün beyazlığı içindeyim, duru.
Bir yıldız doğar çitin ardından, büyür.
Koyunlarım gider gibi olur, gelir.
Ve mavi damarlı aydınlığa karşı
Durur sivri kayada put gibi keçi.
Çıngırak sesleri toplarım torbama.
Çakarım kibriti, sararmış otların
Kırmızı yalazı ısıtır içimi.
Ne bir tas çorba getirenim, ne kızım
Kısrağım! Şu düdükten başka dostum yok.
Çalarım düdüğümü bulutlar için.
Yaklaşır dağlarla ovalar. Hey dağlar,
Bu sizler için, bu da ovalar için.

Ovaya Doğru

Tel tel ördüm, kilim gibi dokudum
Yelesini, morlu çevreyi astım
Başlığına, ovaya doğru sürdüm.
Ha benim kır atım, ceylan bakışlım,
Seyreyle havaların altındaki
Mavi düzlükte, dallarında göğün
Anadolu kuşlarını susmaya
Yakın; burçlara çekilmiş bayrağa
Benzer gölgeleri, minare boyu;
Otların mırıltısında büyüyen
Yıldızları yüksekteki yaylada!
Kitap gibi okuduğumuz taşlar
Dizilmiş yolumuza, somun gibi
Kabarmış akşamla mayalı toprak.
Gittiğimiz yer uzak, başka uzak!
Dudakla, elle, gözle varılmayan
Işık ötesi kapıyı açalım!
Ha benim kır atım, keklik sekişlim,
Güneş babamızın dizi dibinde,
İyi kötü günlere kardeş, ortak,
Nerde akşam orda sabah, bir ölüm
Ayırsın ikimizi! Dik iğnem dik,
Sonsuzluk urbamızı! Biç makasım,
Büyük Gece'yi boyumuza göre.

Yan Yana Başlarımız

Yan yana başlarımız yastığın üstünde,
Neyi seyrederiz gözlerimiz yumulu!
Yaklaştır kuşlarını uçurmuş yüzünü,
Tut yüzüme ve avuçlarıma uzan ki,
Ey kısır ayna, yalnızlığımın benzeri,
Büyüsün memelerine kurduğum yapı!

Bir değirmen döner aramızda. Uğuldar
Kanatları gecemde, gıcırdar ipleri.
Süzülürüz, dalgın, zaman dışı düzlükte.
Bir kente varır yol: köprüsü var, geçilmez,
Otları var, biçilmez. Acıdır suları,
Bir tas içilmez. Bilinmez hartada yeri.

Buluruz, kaybederiz, yeniden yaşarız.
Uyuruz çok kollu, çıplak tanrılar gibi.
Yanaşır borda bordaya gemilerimiz,
Sıçrarız. Biz miyiz, yoksa başka biri mi!
Böyledir o, soy kısrak, silkinir ve koşar
Güneşe, bilenmiş bıçaklarıyla diri.

Yan yana başlarımız yastığın üstünde.
Açmış ellerini umutlara, bırakmış.
Yüzer saçlarının gölünde dudakla diş.
Unutulmuş bir bacak bulurum kumsalda
Düşlerle kıpır kıpır. Gündüzden biçtiği
Çavdarı öğütür, döndükçe değirmeni.

Emine

Kuşlar tarar saçlarını Emine'nin,
Güneş papatya falı gibi bir açar,
Bir kapar, testi pencerede soğurdu.
Bir yelkenli yaklaşırdı kara dutun
Üstünden, girer baş sedire kurulur.
Keserdi karpuzu Emine, bir aşkı
Bitirir gibi, sonra ansızın sarkar
Dayanılmaz özlemlere tahtaboştan.
Kırmızılar doğrar artık, kırmızılar
Ve yıkardı ellerini mavilikte.
Serçeler düşer parmaklıktan bahçeye,
Başucunda ak bir bulut dolaşırdı.
Kırık merdiven, evler arası bostan,
Senin ülkendi Emine, yaz ve gölge.
Nice yazlar geçirdik sonradan, nice
Uzun günler! Sevgiler o saksıların,
O sardunyaların yerini tutmadı.

Az mı yaşadık, az mı kocadık, az mı!
Büyük kentin tirenleri geçer gider
Ufkumuzdan, hep o çocuksu kiremit,
Tek başına, alçak bir damın üstünde,
Dürür gibi yapardı üç gün üç gece,

Sonra ölür, bir yıldız inerdi gökten.
Emine kapısında görünüverir!
Ayakta, aynalara dönük, gülünür,
Şeftali, kavun dondurması yenirdi.
— Siz büyük yoldasınız, derdi Emine,
Biz mutluluk avcıları bir öpüşle
Kayboluruz, kimin nesi belli değil.

Her tahta eşikten, her koldan ve gözden
Emine'nin bahçesine girilirdi.
Küçük iskeleyi dışarda bekletir,
Sıraya dizer hasır talikaları,
Bir rüzgâra bürünürdü fidan gibi.
Bir bulut sanki, yaz bulutu ve yağmur,
Alır başını sinamaya giderdi.
Emine bu, mahallenin sevgilisi.
Yıkıntılarımızın üstünde hatmi
Gibi açar çiçeklerini ayrılık,
Buluşmalar hemen eskir atılırdı.
Her avuçta bir gökyüzü bulan gençlik!
Akşamı yok bir gündüz doğurur gece
Ve sarılı beyazlı dişi köpekler
Çelişik kedilere doğru uzardı.

Sizin için, derdi Emine, şafakla
Yüz yüzeyim dudak dudağa, geceler
Yaşadım sizin için ve bu karanfil
Senin yalnızlığın için böyle kokar.
— Ay buluta girince, derdi Emine,
Leylâklar açıyor omuz başlarımda,
Ut çalın bana büyüsün memelerim.

Bir yemiş böyle çürür işte! Devrilir
Cömert meydanlarda bunayan ağaçlar.
Hani güneşim, diye düşünür insan,
Hani gün boyunca akan su! Hani sen,
Hani ben! Nerde o bahçenin havuzu!
Nerde rüzgârlara bürünmüş Emine!

Elbette bütün bunlar bizim içindi.
Kimden türemişse türemiş o oğlan,
Şarkılı bir kahvede kanına girdi.
Dökülen ilk güldü Emine elimde,
Ki sıcak yazları savrulur içimde.

Oktay Rifat, Trabzon'da doğdu (1914). Şair ve düşünür Samih Rifat'ın oğludur. Ankara Erkek Lisesinde ve Maliye Bakanlığı hesabına Paris'te Siyasal Bilgiler Fakültesinde okudu. Bir süre Basın Yayın Genel Müdürlüğünde çalıştı, daha sonra Ankara ve İstanbul'da avukatlık yaptı. Arkadaşları Orhan Veli ve Melih Cevdet'le birlikte çıkardıkları «Garip» (1941) adlı şiir kitabıyle sanat dünyasında geniş ilgi topladı, daha sonraki kitaplarında da sürdürdüğü atılımlarla, yeni şiirin başlıca kurucularından biri oldu. Zaman zaman masal, tekerleme, halk şiiri gibi folklor ve halk edebiyatı ürünlerinden de yararlanan şair, yeni bir söyleyiş biçimi içinde güçlü aşk şiirleri yanında yergili toplumsal şiirler de yazdı. Şiirleri şu kitaplarda toplanmıştır: «Yaşayıp Ölmek, Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler» (1945, 3. baskı 1962), «Güzelleme» (1945), «Aşağı Yukarı» (1952), «Karga ile Tilki» (1954), «Perçemli Sokak» (1956), «Âşık Merdiveni» (1958), «Elleri Var Özgürlüğün» (1966), «Şiirler» (1969).

Kendi kendini tekrarlamaktan titizlikle kaçınan ve her kitabında şiirimize yeni bir hava getiren Oktay Rifat'ın bu son eserinde hepsi birbirinden güzel 85 şiiri toplanmıştır.

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA, 1969

5 LİRA